

حرف عروسک‌های باری به دختر بچه‌های جهان ما فقط یک عروسک نیستیم!

الهام رضائی

اشاره:

قدی کشیده دارند با چشم‌های درشت و نافذ، گونه‌هایشان برجسته است و صورتشان ایده‌آل. دست و پایشان هم بلند و باریک است و موهایشان گاه بلوند و مجعد و گاه هم تیره و لخت. در هر شکل و شمایی زیبا به نظر می‌رسند و رنگی که به آن بیشتر می‌نازند، صورتی است. در حقیقت این رنگ، مشخصه اصلی‌اشان می‌باشد؛ همان رنگی که در چیدمان سرویس‌های اتاق خواب دخترانه، بیکه‌تاز است. حال این عضو نه چندان جدید، اما محبوب خانه‌های دختردار که آن‌ها را به وجد می‌آورد، با آن صورت ملیح و سکوت معنا دارش تا هر جا که بخواهد پیش می‌رود...

ره‌آوردهای باری

- تصمیم گرفته شد مدل‌های گوناگونی از لباس در اختیار کودکان قرار گیرد تا آنان بتوانند شخصیت دلخواه خود را در مدل‌های مختلف به باری ببخشند. در واقع باری به دخترها می‌آموزد که جامعه مدرن، از آن‌ها به عنوان یک زن چه انتظاری دارد، اما عروسک باری، برخلاف سایر عروسک‌ها تداعی کننده یک بچه نیست، بلکه این عروسک، یک زن ۲۰ ساله آمریکایی با تمام مشخصه‌های آن سن است.

- ویژگی خاص دیگر باری این است که با تمام تجهیزات مدرن و یک زندگی کامل و بی‌نقص به بازار آمده و نحوه یک زندگی مدرن را آموزش می‌دهد. این عروسک با پکیجی کامل و وسایلی از قبیل لباس خواب، وسایل حمام، لباس‌های مهمانی، وسایل آرایشی و حتی لوازم خانگی عرضه می‌شود که دختران مأنوس با این عروسک نیز، طبق

کودکان و دختر بچه‌های آموزش دیده، البسه‌های غربی محبوبیت خاصی می‌یابند و موجی از این البسه‌ها، راهی کشورهای دیگر جهان می‌شود که سود سرشاری را برای دولت‌ها و برنامه‌ریزان آمریکایی و غربی به همراه خواهد داشت. - معضل دیگر، تغییر الگوی زندگی است؛ به این معنا که باری با به تصویر کشیدن یک زندگی مدرن، بدون هیچ‌گونه ازدواج یا فرزند، به دختر بچه‌ها می‌گوید که اگر بخواهند همواره راحت، زیبا و خوش اندام باشند، باید از اندیشه ازدواج، بارداری و تشکیل خانواده که آرامش و حتی اندام آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد، فاصله بگیرند. - مشکل دیگری که با آمدن باری‌ها شکل جدی به خود گرفته، لاغرگرایی در حد افراط می‌باشد. این عروسک‌ها با هیکل لاغر و کشیده خود، به کودکان و نوجوانان القا می‌کنند که شرط زیبایی و محبوبیت داشتن؛ اندامی زیبا، آن هم بسیار لاغر می‌باشد،

سلیقه باری یا بهتر بگوییم خواست یک زن آمریکایی بزرگ می‌شوند که ناخواسته در جریان مهم‌ترین ره‌آورد این عروسک که همانا مصرف‌گرایی می‌باشد، قرار می‌گیرند. - سم بعدی که به تدریج و پنهانی تزریق می‌شود، رواج بی‌بند و باری و تبدیل ناهنجاری‌ها به ارزش می‌باشد. باری در پکیج خود و کنارش «کن» را به نمایش می‌گذارد و از همان کودکی که دوره آموزش و تعلیم‌پذیری می‌باشد، به دختر بچه‌ها می‌آموزد که وجود یک دوست آن هم از جنس مخالف، تصویر کامل و موجه‌تری را خلق می‌کند که این تأثیر و رواج بی‌بند و باری، ره‌آورد دیگر این عروسک‌هاست. - اثر دیگر ورود باری، القای پوشش‌های نامناسب و غیر اسلامی است که این عروسک‌ها با اندام خاصی که دارند، همواره از پوشش نیمه عریان بهره می‌گیرند که این امر، فرهنگ برهنگی را به دختر بچه‌ها منتقل می‌کند. ضمن این‌که طبق خواسته همین

لذا نخوردن غذا جهت تحقق این آرزو به ناچار به سوء تغذیه و گسترش بیماری‌های مختلف و ... می‌انجامد. همچنین در سایه این عروسک‌ها، کودکان می‌آموزند که جهت حفظ تناسب اندام، نباید هیچ‌گاه باردار شوند. همانند اتفاقی که در دهه ۹۰ میلادی رخ داد؛ آن هم در غرب و به ویژه آمریکا که امار تولید مثل و میل برای بارداری به شدت کاهش یافت و سیاست‌گذاران به منظور رفع این معضل، دوباره دست به کار شدند و باربی‌هایی را روانه بازار کردند که در شکمشان جنینی حمل می‌شد تا به این شکل میل مادر شدن را دوباره در نسل جوان و نوجوان خود افزایش دهند.

در کنار این تأثیرات، رواج زیبایی و زیباتر شدن با روی آوردن به تجملات و اعمال جراحی خطرناک همچون لیپوساکشن، گذاشتن پروتز و یا تزریق بوتاکس هم مزید علت است.

در مقابل این ترندها و ره آوردهای ثانیه‌ای، عروسک دیگری وارد بازار می‌شود که رنگ و بوی دیگری دارد و این اتفاق زمانی رخ می‌دهد که پنجاه سال و اندی از آمدن باربی‌ها به بازار گذشته است.

«آری این بار شرکت دبی نیوبری که از رقیبان شرکت‌های معروفی همچون ماتل می‌باشد، دست به کار می‌شود و عروسک محجبه‌ای را وارد بازار می‌کند به نام «فولا» که به نقل از روزنامه ایتالیایی زبان «ایل جورناله»، این عروسک هم اکنون در برخی کشورها همچون هلند، استرالیا و ... که درصد خوبی از آن‌ها را مسلمانان تشکیل می‌دهند، تبدیل به یک ستاره شده است.

عروسک فولا که برخی به آن باربی مسلمان یا محجبه هم می‌گویند، ویژگی‌های منحصر به فردی را داراست. برای این عروسک، پوششی رنگی در داخل منزل در نظر گرفته شده که این پوشش از تن او جدا نمی‌شود، اما زمانی که فولا قصد بیرون رفتن از خانه را داشته باشد، از پوشش ماتو که برایش تهیه شده استفاده می‌کند.

در حال حاضر این عروسک در انواع

مختلفی همچون «فولای پزشک»، «فولای عبادت کننده صبح»، «فولای خانه‌دار» و یا «فولای نمازگزار» به بازار آمده است که خوشبختانه با استقبال خوب کشورهای عربی مواجه شده است.»

رقبای ایرانی باربی

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، تولید عروسک‌هایی با ویژگی‌های ایرانی - اسلامی، همواره یکی از دغدغه‌های مسئولان و دست‌اندرکاران فرهنگی کشور بوده است. خوشبختانه این آرزو با خلق دو عروسک به نام‌های «دارا و سارا» به واقعیت تبدیل شد؛ دو عروسک ۸ ساله کاملاً ایرانی و اسلامی که حجابشان کامل است و لباس محلی به تن دارند.

در حقیقت «دارا و سارا» پس از خودروی ملی، دومین محصول ملی کشورمان به شمار می‌آیند. دو عروسک ملی و وطنی که نقش برادر و خواهر را ایفا می‌کنند.

«طراحی این دو عروسک در داخل کشور انجام شد و پس از قالب‌ریزی‌های اولیه و رسیدن به فرم کلی، این عروسک‌ها جهت تولید انبوه به کشور چین رفته‌اند که در آنجا دست‌ها، پاها و بدنه تولید شده و زحمت مونتاژ آن‌ها به گردن ایران افتاده است. این عروسک‌ها هم اکنون رنگ شده و لباس‌های محلی به تن دارند.»

اما موفقیت دارا و سارا و تأمین اهداف مورد نظر، در گرو پذیرش دختر بچه‌های ایرانی است. متأسفانه شواهد و آمارها نشان می‌دهد این عروسک‌ها نتوانسته‌اند در جذب مخاطبان خود موفق باشند.

اما به راستی چرا؟!

- اکثر فروشندگان و دختر بچه‌های ایرانی، مهم‌ترین عامل را عدم جذابیت و زیبایی این عروسک‌ها عنوان می‌کنند. در حقیقت شکل، اندازه، رنگ و دیگر فاکتورهای اعمال شده در ساخت عروسک‌های «دارا و سارا»، در قیاس با عروسک‌های باربی، از جذابیت کمتری برخوردارند.

- دومین عامل در عدم محبوبیت این عروسک‌ها، لباس‌هایی است که بر تن «دارا و سارا» دیده می‌شود. به عبارتی لباس‌های محلی «دارا و سارا»، لباس‌هایی است که در فرهنگ سرزمین ما نهادینه نشده و در زندگی روزمره ما جایی ندارند، اما لباس‌های باربی، لباس‌های رایج غربی است که جزو فرهنگشان می‌باشد.

- علت دیگر، قیمت بالای این عروسک‌هاست که به راحتی می‌توان آن را حس کرد. هم اکنون هر کدام از عروسک‌های «دارا و سارا» قیمتی دو برابر عروسک‌های باربی دارند. همین امر مهجور ماندن «دارا و سارا» را به دنبال دارد، چرا که بسیاری از خانواده‌ها قدرت خرید عروسک‌های گران‌قیمت و در عین حال نه چندان دلچسب را ندارند.

- ضعف در تبلیغات نیز می‌تواند دلیلی دیگر برای عدم موفقیت این دو عروسک باشد.

اما مبارزه فرهنگی دارا و سارا با باربی‌ها، نبردی جدی و درخور توجه است، چون این دو عروسک ملی جهت صادرات، در اولین توقفگاه برون‌مرزی خود که همانا کشورهای حوزه خلیج فارس و کشورهای مسلمان‌نشین است، با رقبای سرسخت و کهنه‌کاری مواجه می‌شوند که دست‌پرورده اسرائیل هستند؛ مانند عروسک «الکساندرا» که چندی پیش با ظاهر یک دختر خردسال مسلمان به کشورهای عرب آمده و همین امر ایده دختر مسلمان بودن یک عروسک را تا حدودی کهنه و معمولی کرده است.

با چنین ترندها و سیاست‌هایی می‌توان دل خوش کرد که این دو عروسک ملی با فاکتورهای فعلی و ظاهر و شمایل

باربی با به تصویر کشیدن
 یک زندگی مدرن، بدون
 هیچ‌گونه ازدواج یا فرزند،
 به دختر بچه‌ها می‌گوید که
 اگر بخواهند همواره راحت،
 زیبا و خوش اندام باشند، باید
 از اندیشه ازدواج، بارداری و
 تشکیل خانواده فاصله بگیرند.

لباس‌های محلی «دارا و سارا»،
 لباس‌هایی است که در فرهنگ
 سرزمین ما نهادینه نشده و در
 زندگی روزمره ما جایی ندارند،
 اما لباس‌های باربی، لباس‌های
 رایج غربی است که جزو
 فرهنگشان می‌باشد.

کنونی‌شان، جای خود را در بازارهای
 جهانی و از همه مهم‌تر در دل دختر
 بچه‌های ایرانی باز کنند؛ آن هم در شرایطی
 که برخی عروسک‌های محجبه، موفق‌تر از
 عروسک‌های ملی ما بوده‌اند. آمارها حاکی
 از آن است که عروسک «فولا» پس از ورود
 به بازار، سریع به میان دختر بچه‌های عرب
 رفت، به این علت که پدر و مادرهای عرب،
 پس از ورود فولا، این عروسک‌ها را برای
 فرزندان خود خریداری کردند تا از همان
 کودکی آن‌ها یاد بگیرند که چطور حجاب
 داشته باشند و راحت با این دختر محجبه
 ارتباط برقرار کنند. ارزانی این عروسک‌ها
 هم مزید بر علت بود. این‌ها نکاتی است
 که در کشورمان از طرف خانواده‌ها
 و مسئولان کمتر مورد توجه قرار
 می‌گیرد.

حال که عروسک در القای الگوها،
 ارزش‌ها و همانندسازی برای
 دختر بچه‌ها، حرف اول را می‌زند،
 پس تا باربی‌های دیگری همچون
 سندی، براتز و ... نیامده‌اند که
 غارتگر ارزش‌های ایرانی و
 اسلامی دختر بچه‌هایمان شوند،
 می‌توانیم عروسک‌های ملی‌مان
 را با اندک تغییراتی، به محبوبیت
 جهانی برسانیم.

پی‌نوشت‌ها:

۱. برگرفته از مقاله عروسک‌های
 باربی تهاجم‌نوین آمریکا، سایت
 پایگاه حوزه.
۲. برگرفته از مقاله
 عروسک‌های باربی مسلمان،
 سایت اسلام در اروپا.
۳. برگرفته از مقاله مرتضی
 شیرودی.

